

Oponentský posudek na bakalářskou práci Anny Pragerové: Život lidí s celiakií ze sociálně antropologického hlediska, UPCE 2017

Autorka se ve své práci věnuje tématu života s celiakií především s ohledem na výzkumné otázky stigmatu vůči celiakům a každodenního fungování těchto lidí. Nejprve popisuje nemoc a její léčbu z lékařského hlediska, pak přibližuje obor medicínské antropologie. V něm se velmi vhodně soustředí na rozdílnost konceptů choroby, kterou má „orgán“ v rámci medicínské diagnózy, a nemoci, kterou prožívá člověk v konkrétním kulturním prostředí.

Autorka má s životem s celiakií dlouhodobou zkušenost v podobě nemoci u rodinného příslušníka, dále vedla polostrukturované rozhovory s osmi informanty, na které většinou získala kontakt přes Facebookové skupiny (dva z rozhovorů proběhly přes Skype). V rámci rozhovorů vyzpovídala i dvě maminky dětí s celiakií a jedno dítě s celiakií. Autorka si uvědomuje citlivost rozhovorů o stigmatizaci. Živě popisuje jednotlivé informanty a kontext rozhovorů, rozhovory samotné jsou bohaté.

Odpovědi z rozhovorů autorka řadí za sebou a příliš je neporovnává – více je shrnuje až v závěru práce. Jen občas jsou také rozhovory interpretačně propojeny s citacemi z literatury (zejména u tématu stigmatu). Citace z literatury naopak autorka využívá jako motiv k položení otázek informantům a ke zjištění, jestli jejich zkušenost s nemocí odpovídá tomu, co literatura tvrdí.

Mezi nejlépe zpracované patří kapitola o stigmatizaci, autorka se zabývá i přímou neviditelností stigmatu, bezmocí a hladem, který informanti zažívají. Na stigma má podle ní vliv zejména fakt přístupu a informovanosti okolí, lépe se s ním též vyrovnávají mladší lidé. V institucionálním stravování (restaurace, kantýny, ubytovací zařízení, ale zejména školy) je stále těžké či nemožné zorganizovat bezlepkové stravování. Někteří z informantů museli vyloučit i cesty na dovolenou. Autorka uzavírá, že v určitých situacích stigma může vznikat, záleží zejména na přístupu okolí i samotných informantů.

Práce je psána srozumitelně, chyby v gramatice a stylistice jsou ojedinělé (s. 13: „diety... měli pomoci pacientů od bolestivých příznaků“, s. 30 rozhodně místo rozhodne, s. 32 uvézt místo uvést, s. 48 vlekem místo vlakem). Citační praxe je v pořádku.

Považuji práci za zdařilou, doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit výborně mínus.

V Praze, dne 13. 5. 2017,

Hana Synková